

Bakalářská práce studenta Štěpána Drtiny nese název *“Prosopografická analýza kutnohorských městských elit na přelomu pozdního středověku a raného novověku v souvislosti s dolováním stříbrné rudy,*.. Jako taková si klade za cíl na základě výzkumu některých význačných měšťanů Kutné Hory sledovat obecný vývoj této společenské vrstvy ve zmiňovaném horním městě, a to především z hlediska individuálních kariér a majetkových strategií.

Práce v rozsahu 59 stran je členěna do pěti kapitol. V *Úvodu* (s. 8-9) student Drtina nastínil své důvody k výběru daného tématu a cíl práce. Zároveň okrajově zmínil (poprvé a bohužel naposledy) metodologii, kterou nazíral zkoumané prameny. Představení jednotlivých kapitol neodpovídá reálnému řazení. *Vznik a historický vývoj Kutné Hory* tvoří první, nýbrž třetí kapitolu, které předchází zhodnocení literatury a pramenů. Stejně tak pravděpodobně vlivem pozdějších úprav došlo k špatně uvedenému očíslování části pojednávající obecně o pozdně středověkých městech, měšťanech a správě – nejedná se o kapitolu třetí ale čtvrtou.

První kapitola (s. 10–12) se věnuje *Zhodnocení použité literatury* a její systematické dělení tematicky odpovídá struktuře práce. Student v této části především v oblasti obecného vývoje středověkých měst prokázal dobrý přehled základní i rozšiřující literatury. Co se týká prací vztahených přímo k dějinám Kutné Hory, pan Drtina uvedl opravdu pouze texty, ze kterých vycházel, což mi v případě takto úzce vymezeného prostoru přijde nedostatečné. Také tvrzení, že většina prací o Kutné Hoře se zabývá dolováním, není zcela pravdivé, neboť velkou část zabírají také tituly věnované architektuře a umění, které byly pro podobu středověké Kutné Hory podstatné.

Zcela zde absentuje přehled literatury vztahující se k metodologickému základu práce, což vidím jako zásadní nedostatek. Studie Martina Nodla *Středověká prosopografie jako metoda inovace*, podobně jako článek Jany Borovičkové a Jiřího Stočese *Nové metody - prosopografie* jsou uvedeny pouze v zadání bakalářské práce, ovšem v jejím samotném textu nejsou zmíněny vůbec. O komentáři těchto textů či o uvedení dalších nemluvě. Stejně tak práce neobsahuje žádný přehled studií či výzkumů, které by se v českém (případě zahraničním) prostoru věnovaly dané problematice.

V druhé kapitole (s. 13-14) autor hodnotí použité prameny. Nutno říci, že si pro svou práci vybral poměrně obsáhlý pramenný materiál založený na šesti městských knihách – čtyřech knihách radních (v neúplné časové řadě mezi lety 1462 – 1527) a dvou knihách trhových, které se časově překrývají (*Registrum hereditatum* 1442-1478, *Liber hereditatum antiquus* 1426 – 1489). Stručné formální i obsahové hodnocení pramene je dostačující. Závěrečná věta hovořící o použití *„jednotlivých listin“* by si však zasloužila bližší určení –

tedy zda se jednalo o listiny z Archivu města Kutná Hora či autor pátral i v jiných fondech. V rámci této části by bylo možné rozšířit text o obecné dělení městských knih a bez zajímavosti by jistě nebyla ani komparace se stavem v jiných královských městech.

Třetí kapitola (s. 15-17) stručně mapuje *Vznik a vývoj Kutné Hory*. Jedná se v podstatě o kompilaci informací čerpaných z několika knih zmiňovaných již v úvodu. Autor nazírá vývoj města především optikou dějin dolování a politických událostí, okrajově pak zmiňuje i architektonickou proměnu a téma náboženství. Zcela chybí demografický náhled, který by jistě dokreslil celkový obraz vývoje města. Na škodu je v tomto případě práce s textem, kdy jednotlivé téměř holé věty následující v rychlém sledu za sebou neodpovídají požadované úrovni vyjadřování (s. 16).

Čtvrtá kapitola (s.18–33) *Středověké město a měšťanstvo v Království českém* se tematicky věnuje vymezení a vývoji středověkého města a měšťanstva, které jsou úzce spjaty s hlavním tématem předkládané bakalářské práce. Pro lepší orientaci je rozdělena do tří podkapitol (*Město jako pojem, jeho rozdělení a vnější vztahy; Předhusitský patriciát a porevoluční měšťanstvo; Samospráva královských měst*). Také v tomto případě se jedná o kompilační text, ve kterém student Drtina prokázal znalost důležitých textů i základní orientaci v problematice. Nedostatky spatřuji především v první podkapitole, ve které jsou uváděny z mého pohledu nerelevantní obecné politické dějiny, a text je tím natahován. Zároveň bych zde ráda polemizovala s tvrzením, že rozdíl mezi uvedenými počty měst a městeček u F. Hoffmana a V. Bůžka je dán subjektivním hodnocením obou autorů na základě počtu obyvatelstva (s. 19-20).

Z technického hlediska je zde několik pasáží, kdy autor převzal část věty z původního textu, ale nepoužil příslušného označení citace (konkrétně např. viz str. 20 – dělení měst dle F. Hoffmana – srovnej F. Hoffman, *Středověké město v Čechách a na Moravě*, Praha 2009, s. 225; popřípadě uvedená část věty: „*Nejdříve ale v první polovině 14. století pokračovaly demografické procesy,...*“ srovnej F. Hoffman, *Středověké město...*, s. 364 aj.).

Poslední - pátá kapitola (s. 34 – 54) *Kutná Hora a její městské elity* je pak věnována samostatnému jádru výzkumu a skládá se ze čtyř podkapitol. Především zde autor ještě jednou ujasňuje cíle své práce – tedy „...*poukázat na některé aspekty stavu měšťanských elit a postihnout jejich vnitřní vztahy v pozdně středověkém vývoji...*“. Následuje první podkapitola přibližující velmi stručně Kutnou Horu ve sledovaném období z hlediska právního i sociálního.

Zbývající tři podčásti pak autor věnoval již vybraným třem měšťanům, které nahlížel optikou majetkových i finančních transakcí, veřejného postavení, dluhů i náboženských

odkazů. Na základě dostupných záznamů týkajících se vybraných měšťanů se pak snažil předestřít jejich ekonomickou strategii, společenské vztahy a okrajově také vnitřní svět člověka. Student Drtina si velmi dobře zvolil tři kutnohorské obyvatele, kteří byli součástí horní vrstvy tamější měšťanské společnosti a jejichž osudy byly, v závislosti na individuálních schopnostech i "osudu", odlišné. Výsledky předkládaného výzkumu jsou zajímavé nejen s ohledem na poznání ekonomických a finančních procesů a vazeb uvnitř městské společnosti, ale také s ohledem na to, že dokáží odrážet vnitřní pohnutky a vývoj individua jak je tomu například v případě Prokopa Adlera a jeho přípravy "na smrt".

Bohužel především v tomto bodě je velmi cítit absence metodologické literatury i podobných studií a výzkumů, které by dovolovaly komparaci předkládaného vývoje se situací v jiných městech či lokalitách. Což by předkládané práci dodalo vyšší hodnotu a zasadilo ji do širších souvislostí.

Obecně považuji za velké mínus práce její stylistickou stránku, kdy se v mnoha okamžicích vlivem velmi volného užívání odstavců stává text nepřehledným až nelogickým (například s. 13). Také opakování stejných slov či celých slovních obrátů ubírá studii na kvalitě. Zcela nesmyslné je pak opakování týchž informací - někdy v prakticky stejných formulacích – na různých místech práce (např. věta: „*Staré, mocné, patricijské rody byly navzájem propletené rodinnými svazky (...)*“ porovnej na s-23 a 24).

Vytknout je možné i citační nepřesnosti v případě městských knih, kdy by měl být název knihy uveden v citaci společně s inventárním číslem. Zároveň chybí označení stránek *recto* – *verso*. Zcela zbytečné, a pro odbornou práci nevhodné, jsou pak citace odkazující na pramen skrze sekundární literaturu (např. s. 18 - definování pojmu město, které místo na příslušnou lokalizaci v *Městských právech Království českého*, odkazuje na knihu V. Bůžka a kol.: *Společnost českých zemí v raném novověku, Praha 2010*)

Přes veškeré podstatné nedostatky, které tento text nese, se domnívám, že s ohledem na práci s prameny a samotný výzkum, kdy student Drtina prokázal orientaci v tématu, stejně jako dovednost četby paleografických textů a především motivaci při zpracování objemného celku dat, ji doporučuji k obhajobě.

Mgr. Barbora Fišerová